

2. ГОСТ Р 51415-99. Физические характеристики теста. Определение реологических свойств с применением альвеографа. 01.03.2001.

3. Ямашев Т.А. Исследование структурно-механических свойств теста из смеси пшеничной и гороховой муки с применением альвеографа // Вестник Казанского технологического университета. – 2012. – № 15. – С. 112-113.

4. Байысбаева М.П. Нан өнімдерінің сапасын бағалау әдістері: Оқу құралы. – Алматы, 2020. – 171 б.

5. Bayisbaeva M.P., Moldakulova Z.N., Dairasheva S.T., Rahimberdieva F.A., Sotnikova V. Enrichment of wheat bread with dietary fiber // Вестник АТУ. – 2020. – №1. – С. 39-44.

УДК 635-1/11[633.412]

Басюк С. М., здобувач вищої освіти*
Державний біотехнологічний університет

ПЕРЕДУМОВИ ТА ОСНОВНІ ШЛЯХИ ВИБОРУ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ СТОЛОВОГО БУРЯКУ

Столовий буряк (*Beta vulgaris horensis L.*) є цінним харчовим продуктом, що містить значну кількість цукрів, серед яких переважають сахароза (6–12%), у менших кількостях представлені фруктоза і глюкоза, є полісахариди – пектинові речовини і клітковина, органічні кислоти (щавлева, яблучна, лимонна), білки, амінокислоти, бетаїн і бетанін, мінеральні речовини (солі калію, кальцію, марганцю, заліза, кобальту, фосфору), пігменти (каротиноїди, антоціани). Багатий буряк вітамінами В₁, В₂, В₆, С, Р, РР, пантотеновою і фолієвою кислотами, а за вмістом йоду входить у число овочів, найбільш забезпечених цим елементом.

Коренеплоди столового буряку використовують для приготування борщів, вінегретів, маринадів, молоді листи і черешки – для борщів і супів. Складний комплекс хімічних сполук, що містяться в буряку, дозволяє вважати його цінним лікувально-дієтичним продуктом. Він широко використовується в лікувальному харчуванні. У косметичці рекомендують використовувати маски із соку буряку для набуття природної свіжості і поживлення шкіри обличчя [1].

Отже, вирощування буряка столового є одним із пріоритетних напрямів розвитку овочівництва України.

Столові буряки для формування високого товарного врожаю потребують відповідного догляду й оптимального співвідношення основних чинників: родючості ґрунту, належної температури, освітлення, відсутності бур'янів, удобрення, розпушеного ґрунту, найкращих сортів, великого вирівняного насіння, оптимальних строків сівби, захисту від хвороб та шкідників, своєчасного формування густоти рослин. Ґрунтово-кліматичні умови України сприятливі для вирощування і збору значних врожаїв вітамінної продукції,

*Науковий керівник – Яровий Г. І., д-р с.-г. наук, професор.

вчасності буряка столового.

Передумовою вибору технології вирощування буряку столового є ознайомлення з сортами та гібридами, які рекомендовані та придатні до поширення в Україні. Станом на травень 2022 року в реєстр сортів рослин України, придатних до поширення, включено 55 (з них 16 українського походження) сортів столового буряку [2]. Також обов'язковим є ознайомлення з ДСТУ 6014:2008. Де вказані основні принципи вирощування буряку столового, який базується на нижче вказаних факторах та умовах.

За біологічними особливостями буряк столовий відноситься до холодостійких рослин (насіння проростає починаючи з +4 °С), належить до рослин тривалого світлового дня, вимогливий до вологості ґрунту (вбирає з ґрунту до 120% води від своєї маси). За вимогою до наявності в ґрунті поживних елементів буряк столовий займає одне з перших місць серед овочевих культур. Він активно використовує поживні речовини на протязі всього вегетаційного періоду. Крім основних елементів живлення рослини буряка столового потребують кальцію і магнію, а також мікроелементів, особливо бору і марганцю. За рекомендацією кращими попередниками для буряку столового є озима пшениця, огірок, рання картопля, капуста, горох, цибуля.

Для тривалого зберігання і використання протягом несезонного періоду, а також його переробки висівають насіння буряка столового залежно від зони з середини травня до середини червня.

Загальноприйнятою методикою запропонована така схема посадки: широкорядним способом з міжряддям 45 см або стрічковим за схемою 20+50 см по три – чотири рядки у стрічці.

Проте хочеться наголосити, що у недалекому майбутньому передумовами технологічному процесу будуть слугувати і такі фактори та умови:

- екологізація технологій вирощування сільськогосподарських культур, диференціація їх відповідно до конкретних категорій агроландшафтів у системах адаптивного землеробства;
- адаптування технологій до різного рівня інтенсифікації агропромислового виробництва, виробничо-ресурсного потенціалу товаровиробника;
- адаптування технологій до багатукладності господарювання, різних форм організації праці (особистих, сімейних, колективних);
- альтернативність, можливість вибору варіантів пакетів технологій, побудованих за принципом послідовного подолання природних факторів, що лімітують вирощування сільськогосподарських культур.

Вирощування буряку столового в сільському господарстві – це високий ризик, але його можна звести до мінімуму добре спланованою технологією вирощування.

Список літератури

1. Полторак Я. В. (2021). Удосконалення технології вирощування буряку столового з обґрунтуванням параметрів удосконаленої сівалки. URL: <https://dspace.dsau.dp.ua/handle/123456789/6130>.
2. Державний реєстр сортів рослин придатних для поширення в Україні. URL: <https://minagro.gov.ua/file-storage/reyestr-sortiv-roslin>.